

Wymagania edukacyjne z przedmiotu historia
dla klasy 5

opracowane
na podstawie programu nauczania historii w szkole podstawowej
Podróże w czasie

Rok szkolny 2025/2026

Autor programu: Robert Tocha

opracowała: Monika Hebda

Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych

Odpowiedź ustna

Oceniana jest wiedza faktograficzna oraz logika wypowiedzi i poprawność językową.

Prace pisemne

Oceniając prace pisemne, stosowana jest metoda „zero-jedynkowa”, tzn. prawidłowa odpowiedź oznacza przyznanie punktu, brak lub błędna odpowiedź oznacza brak punktu za dane pytanie. Zadania są zróżnicowane (tzn. pytania wyboru, z luką, na dobieranie, pytania do tekstu, mapy, ilustracji, otwarte itp.).

Ocena pracy w grupie

Oceny poszczególnych uczniów zróżnicowane są ze względu na indywidualny wkład ucznia w rozwiązywanie zadania postawionego przed grupą oraz współpracę ucznia z innymi członkami grupy.

Aktywność na lekcji

Oceniane są takie rodzaje aktywności jak: wypowiadanie własnych opinii, stawianie pytań i inne.

Ocena pozalekcyjnej aktywności ucznia

Pod uwagę brany jest udział ucznia w konkursach czy olimpiadach.

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

Z wnioskiem o podwyższenie oceny mogą wystąpić rodzice (prawni opiekunowie) ucznia, jeśli spełnia on następujące warunki:

- był obecny na wszystkich zapowiedzianych pisemnych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności,
- ma bardzo wysoką frekwencję (co najmniej 90%) na zajęciach szkolnych, w szczególności na zajęciach, z których wnioskuje o podwyższenie oceny,
- wszystkie jego nieobecności na zajęciach z danego przedmiotu są usprawiedliwione
- systematycznie odrabiał zadania domowe
- zaistniały inne ważne okoliczności uniemożliwiające uzyskanie oceny wyższej niż przewidziana przez nauczyciela.

Jeśli uczeń nie spełnia powyższych warunków, wniosek będzie rozpatrzony negatywnie.

- Warunkiem uzyskania wyższej niż przewidywana oceny rocznej jest wykazanie się osiągnięciami wymaganymi na dany stopień.
- Sprawdzenie osiągnięć odbywa się na pisemny wniosek ucznia lub jego rodzica (prawnego opiekuna).
- Wniosek jest złożony do nauczyciela przedmiotu w ciągu 7 dni od daty zebrania z rodzicami organizowanego na 4 tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

- Nauczyciel ustala termin, zakres materiału oraz konkretne działania, które ma podjąć uczeń.
- Sprawdzenie wiadomości odbywa się nie później niż 3 dni przed klasyfikacją formie ustalonej przez nauczyciela.
- Nauczyciel przedstawia dyrektorowi szkoły pisemną informację z przeprowadzonego sprawdzenia wiadomości.

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie

Uczeń otrzyma ocenę:

NIEDOSTATECZNĄ jeżeli:

nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności.
nie opanował minimum wiadomości programowych

DOPUSZCZAJĄCĄ jeżeli:

- częściowo opanował zakres wiedzy i umiejętności na poziomie podstawowym,
- nie pracuje systematycznie
- nie formułuje własnych wniosków,
- przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające zastosowania podstawowych umiejętności.

DOSTATECZNĄ jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności na poziomie podstawowym,
- rzadko uczestniczy w dyskusji
- czasami poprawnie formułuje wnioski,
- potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji.
- zna tylko niektóre wydarzenia i postacie.

DOBRA jeżeli:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu średnim na poziomie ponadpodstawowym,
- charakteryzuje go najczęściej systematyczna i efektywna praca
- często uczestniczy w dyskusji
- poprawnie formułuje wnioski
- potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji i terminów.
- zna najważniejsze wydarzenia i postacie.

BARDZO DOBRĄ jeżeli:

- opanował w pełni zakres wiedzy i umiejętności programowych na poziomie ponadpodstawowym,
- charakteryzuje go systematyczna i efektywna praca
- chętnie uczestniczy w dyskusjach
- właściwie formułuje wnioski

- sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji .
- wykorzystuje wiedzę nie tylko z historii ale również przedmiotów pokrewnych.
- prawidłowo posługuje się wiedzą i umiejętnościami zdobytymi na lekcji
- samodzielnie dostrzega i omawia przyczyny i skutki wydarzeń
- samodzielnie dokonuje ocen poszczególnych wydarzeń i postaci

CELUJĄCĄ jeżeli:

- posiada wiedzę wykraczającą poza materiał programowy , którą samodzielnie zdobył
- przejawia samodzielne inicjatywy rozwiązywania konkretnych problemów.
- samodzielnie rozwiązuje problemy i dostrzega związki między wydarzeniami
- wyraża własne zdanie, popiera je logicznymi wydarzeniami
- wypowiada się poprawną polszczyzną (pisemnie i ustnie)

Wymagania szczegółowe na poszczególne stopnie

Temat lekcji	Poziom konieczny (2)	Poziom podstawowy (3)	Poziom rozszerzający (4)	Poziom dopełniający (5)	Poziom wykraczający (6)
Czas w historii	Zna: sposób mierzenia czasu w Europie; wydarzenie rozpoczynające naszą erę; rzymskie cyfry.	Rozumie: n.e./p.n.e., wiek, tysiąclecie, historia.	Rozumie: prehistoria, epoka; różnica między historią a prehistorią.	Wymienia epoki prehistorii i historii; podaje ramy epok.	Wyjaśnia umowność podziału na epoki i ustalanie wieku/połowy wieku wydarzenia.
Od myśliwych do rolników (rewolucja neolityczna)	Rozumie pojęcie rewolucji neolitycznej.	Lokalizuje Bliski Wschód; porównuje tryb koczowniczy i osiadły.	Rozumie: paleolit, neolit, rzemiosło; skutki rewolucji neolitycznej.	Zna zajęcia ludzi w paleolicie i neolicie; porównuje warunki życia.	Charakteryzuje paleolit i neolit; ocenia znaczenie rewolucji neolitycznej.
Cywilizacja Sumerów	Zna rzeki kolebek cywilizacji.	Rozumie: Mezopotamia, Żyzny Półksiężyc; wskazuje je na mapie.	Rozumie: pismo obrazkowe; cechy pierwszych cywilizacji.	Rozumie: społeczeństwo, miasto-państwo; osiągnięcia	Rozumie: cywilizacja, podział pracy; narodziny cywilizacji Sumerów.

				Sumerów.	
Starożytny Egipt (państwo i społeczeństwo)	Rozumie: państwo, faraon, monarchia; lokalizuje w czasie i przestrzeni Egipt.	Opisuje warunki naturalne; rozpoznaje pismo egipskie.	Zna system władzy, strukturę społeczną, rodzaje pisma.	Umiejscawia monarchię w czasie; „Egipt darem Nilu”; rola pisarzy i daniny.	Wyjaśnia despotyzm faraona; zależność środowiska i cywilizacji.
Wierzenia starożytnych Egipcjan	Zna głównych bogów; rozumie: politeizm, mumia, piramida.	Charakteryzuje wierzenia Egipcjan.	Rozumie: balsamowanie, sarkofag; rola faraona w kulcie.	Wyjaśnia idee życia pozagrobowego; etapy mumifikacji; „sąd Ozyrysa”.	Omawia budowę piramid (wybrane teorie) i znaczenie Księgi Umarłych.
Starożytny Izrael i Biblia	Zna Abrahama i symbole judaizmu.	Rozumie: Biblia, monoteizm, ST/NT, judaizm, Dekalog.	Wyjaśnia różnicę mono- vs poli-teizm; dwoistość pojęcia „Żydzi”.	Charakteryzuje religię Izraela; różnice między Biblią hebrajską a chrześcijańską.	Ocenia znaczenie Biblii; rozumie ostrożność historyków wobec Biblii jako źródła.
Demokracja ateńska	Zna Peryklesa; rozumie polis, demokrację; wskaże Ateny/Grecję na mapie.	Rozumie: zgromadzenie, rada 500, sąd ludowy, ostracyzm.	Umiejscawia rozwój demokracji; tłumaczy wyjątkowość demokracji ateńskiej.	Porównuje pozycję mężczyzny/kobiety/niewolnika; opisuje ustrój Aten.	Porównuje demokrację ateńską ze współczesną; charakteryzuje strukturę społeczną Grecji.
Mitologia Greków	Zna głównych bogów i wybranych herosów.	Rozumie: bogowie olimpijscy, mit, Hades; wskaże Olimp/Delfy.	Wymienia cechy religii greckiej; przedstawia wyobrażenia o życiu po śmierci.	Wyjaśnia rolę mitologii i wyroczni.	Interpretuje funkcje mitu w kulturze i odniesienia we współczesności.
Igrzyska olimpijskie (na stadionie w Olimpii)	Zna miejsce i ogólne zasady.	Opisuje przebieg i dyscypliny.	Wyjaśnia znaczenie religijne i społeczne igrzysk.	Porównuje starożytne i współczesne igrzyska.	Analizuje dziedzictwo sportowe Greków w kulturze europejskiej.
Co	Zna: Akropol, Partenon,	Rozumie:	Wyjaśnia początki	Wskazuje greczyzmy w	Ocena wpływu Greków na

zawdzięczamy Grekom?	Homera, Fidiasza.	tragedia/komedia; opisz teatr.	filozofii; „Wiem, że nic nie wiem”.	języku polskim; omawia osiągnięcia naukowe.	kulturę; omawia Iliadę/Odyseję i Sokratesa.
Od republiki do cesarstwa (Rzym)	Zna daty: 753 i ok. 509 p.n.e.; postacie: Juliusz Cezar, Oktawian.	Rozumie: Imperium Rzymskie, legion, republika, cesarstwo.	Lokalizuje Rzym/Italię; okres monarchii.	Wyjaśnia przemiany ustrojowe i ekspansję.	Analizuje przyczyny upadku republiki; skutki wprowadzenia pryncypatu.
Dziedzictwo Rzymu	Zna przykłady rzymskich budowli i pojęcie „drogi rzymskiej”.	Tłumaczy łacińskie maksymy prawa na sens potoczny.	Wskazuje łacińskie zapożyczenia i zasięg łaciny.	Wyjaśnia funkcje akweduktów, amfiteatrów, term.	Ocenia wpływ prawa rzymskiego i łaciny na Europę.
Narodziny chrześcijaństwa	Zna postacie: Jezus, apostołowie; pojęcie: Ewangelia.	Wyjaśnia początki wspólnot chrześcijańskich.	Wskazuje przyczyny prześladowań.	Charakteryzuje proces upowszechnienia (Konstantyn, edykt).	Analizuje skutki chrystianizacji imperium.
Upadek zachodniego cesarstwa	Zna Rok 476; pojęcie: wędrówka ludów.	Wskazuje główne ludy barbarzyńskie.	Wyjaśnia czynniki kryzysu.	Łączy skutki polityczne, społeczne, kulturowe.	Formułuje syntezę przyczynowo-skutkową upadku.
Bizancjum	Zna: Konstantynopol, Justynian.	Rozumie cechy cesarstwa wschodniego.	Wskazuje osiągnięcia (prawo, sztuka).	Porównuje Bizancjum z Zachodem.	Ocenia rolę Bizancjum jako „pomostu” antyku i średniowiecza.
Narodziny i ekspansja islamu	Zna: Mahomet, Mekka, Medyna.	Rozumie: islam, Koran, filary islamu.	Wskazuje kierunki ekspansji.	Charakteryzuje osiągnięcia cywilizacji islamu.	Analizuje kontakty i konflikty świata islamu z Europą.
Feudalna Europa	Zna: lenno, wasal, senior.	Wyjaśnia relacje lenne.	Przedstawia drabinę feudalną.	Łączy feudalizm z gospodarką i władzą.	Analizuje zalety/wady systemu w różnych regionach.
Rycerze i zamki	Zna elementy uzbrojenia; pojęcie:	Opisuje etos rycerski.	Wyjaśnia funkcje zamku.	Omawia oblężenie i obronność.	Porównuje zamki w Europie; interpretuje źródła

	zamek.				ikonograficzne.
Miasta i cechy w średniowieczu	Zna: rynek, ratusz, mury, cech.	Rozumie: patrycjat, pospólstwo, rada miejska.	Wyjaśnia zarządzanie miastem.	Przedstawia pozycję chłopów vs. inne stany.	Analizuje przemiany gospodarcze i ich skutki.
Polska pierwszych Piastów	Zna Mieszka I; datę 966.	Wyjaśnia znaczenie chrztu.	Łączy chrzest z organizacją państwa.	Omawia politykę zagraniczną i administrację.	Ocenia proces budowy państwa Piastów w kontekście Europy.
Bolesław Chrobry i zjazd gnieźnieński	Zna postać i koronację.	Tłumaczy znaczenie zjazdu.	Wskazuje relacje z Cesarstwem i Kościołem.	Charakteryzuje umacnianie władzy.	Analizuje źródła (np. Thietmar, Gallowy) dla oceny rządów.
Rozbicie dzielnicowe	Zna testament Krzywoustego.	Wyjaśnia przyczyny rozbicia.	Przedstawia skutki polityczne.	Łączy lokacje miast/kolonizację z odbudową siły państwa.	Porównuje drogi zjednoczenia i ich konsekwencje.
Lokacje na prawie niemieckim	Zna pojęcia: prawo magdeburskie, lokacja.	Wyjaśnia rolę sołtysa/wójta.	Opisuje sieć miast i konsekwencje gospodarcze.	Analizuje dokument lokacyjny.	Interpretuje mapy/akty lokacyjne w ujęciu porównawczym.
Kazimierz Wielki	Zna reformy i Akademię Krakowską.	Wyjaśnia politykę wewnętrzną i zagraniczną.	Ocenia znaczenie kodyfikacji prawa.	Łączy rozwój miast z polityką króla.	Porównuje rządy Kazimierza na tle Europy XIV w.
Unia polsko-litewska	Zna: Krewno 1385; Jagiełło.	Wyjaśnia motywy unii.	Wskazuje skutki polityczne i kulturowe.	Omawia chrystianizację Litwy.	Analizuje długofalowe konsekwencje unii dla regionu.
Grunwald i konflikt z Krzyżakami	Zna datę 1410; postaci: Jagiełło, Witold.	Opisuje przebieg bitwy.	Wyjaśnia przyczyny/Skutki wojny.	Ocenia znaczenie pokoju toruńskiego.	Pracuje krytycznie ze źródłami ikonograficznymi.
Kultura	Rozróżnia style (gotyk),	Łączy mecenat	Wskazuje ośrodki nauki i	Interpretuje zabytek w	Ocenia specyfikę kultury

późnego
średniowiecza
w Polsce

zna przykłady
zabytków.

Jagiellonów z rozwojem sztuki.
kultury.

kontekście epoki.

polskiej na tle Europy XIV–
XV w.